

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen

26.1.1996

Till arbetspensionsanstalterna

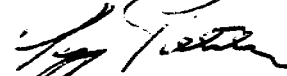
BERÄKNING AV KoPL-PENSION 1.1.1996

I början av år 1996 genomförs många ändringar i beräkningen av pensioner. I detta cirkulär redogörs för de ändringar i beräkningen av pensioner enligt KoPL som träder i kraft i början av år 1996. Övriga ändringar i beräkningen av pensioner har behandlats i cirkulären A 42/95, A 44/95, A 45/95 och A 46/95.

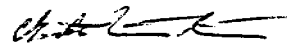
Regeringens proposition med förslag till lagändringarna (HE 118/1995 vp) har på finska sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 25/95 och lagarna som stadfästs, likaså på finska, som bilaga till cirkulär A 43/95.

Anvisningarna har behandlats i en tolkningsgrupp på Pensionsskyddscentralen, i vilken också företrädare för pensionsanstalterna har ingått.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Martti Hännikäinen

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen

26.1.1996

BERÄKNING AV KoPL-PENSION 1.1.1996

1 INLEDNING	1
1.1 Det huvudsakliga innehållet i lagändringen	1
2 BERÄKNINGEN AV KoPL-PENSION FR.O.M. 1.1.1996	1
2.1 Bakgrund	1
2.2 Gränsbelopp för och bestämmande av intjänad pension	2
2.3 Ålderspension	2
2.4 Villkoret för rätt till återstående tid och lön för återstående tid	3
2.4.1 Pensionsgrundande tid och lön	3
2.4.2 Rätt till återstående tid	4
2.4.3 Beräkning av lön för återstående tid	5
2.4.4 Exempel på beräkning av återstående tid	6
2.5 KoPL-inkomster vid samordning	8
3 IKRAFTTRÄDANDE	8

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

BERÄKNINGEN AV KoPL-PENSION FR.O.M. 1.1.1996

1

INLEDNING

De lagändringar gällande arbetspensionerna som baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse 18.5.1995 träder i kraft i början av 1996. Ändringarna i beräkningsreglerna för pensioner gäller bestämmande av APL-pensionslönen, justering av pensionslönen enligt prövning, indexjustering av pensioner, villkoret för rätt till återstående tid och intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden, samordning av pensioner och sammanlänkningen av korta arbetsförhållanden.

I detta cirkulär redogörs för de ändringar som sker i beräkningen av pension enligt KoPL i början av 1996. Regeringens proposition (HE 118/1995 vp) har på finska sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 27/95 och de stadfästa lagarna, likaså på finska, som bilaga till cirkulär A 43/95.

1.1

Det huvudsakliga innehållet i lagändringen

Beräkningen av lönen för återstående tid enligt KoPL ändras så att den sker på samma sätt som beräkningen av lön för återstående tid enligt KAPL. Beräkningen av den intjänade pensionen förblir oförändrad.

KoPL berörs även av alla andra gemensamma ändringar i arbetspensions-systemet som träder i kraft 1.1.1996, såsom de olika intjäningsprocenterna för återstående tid, de ändringar som gäller indexjusteringen, sammanlänkningen och rehabiliteringsstödet. Dessa ändringar har behandlats i separata cirkulär.

Deltidspension kan fortfarande inte beviljas enligt KoPL.

2

BERÄKNINGEN AV KoPL-PENSION FR.O.M. 1.1.1996

2.1

Bakgrund

Lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande, KoPL, som trädde i kraft 1.1.1986, innehöll ursprungligen både sådana stadganden om beräkning av pension som byggde på APL och KAPL, och speciella KoPL-specifika stadganden. Detta gjorde KoPL komplicerad att tillämpa.

Typiskt för anställningar som omfattas av KoPL är att de är kortvariga och oregelbundna, som i KAPL, och att inkomsterna varierar i storlek. Den intjäna-

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

de pensionen enligt KoPL har därför baserat sig på årsinkomsterna under hela den yrkesverksamma tiden på samma sätt som enligt KAPL.

Däremot har beräkningen av lön för återstående tid enligt KoPL nästan följt APL. I praktiken lämpar sig beräkningsreglerna i KAPL bättre för beräkning av pension för återstående tid enligt KoPL. När det blev aktuellt att ändra beräkningen av APL-pensionslönen, ändrades beräkningsreglerna i KoPL så att de nu följer KAPL. Ändringen gäller stadgandena om återstående tid och begreppet tjänstgöringstid. Beräkningen av intjänad pension enligt KoPL förblir oförändrad.

2.2

Gränsbelopp för och bestämmande av intjänad pension

Varje år då arbetstagarens inkomster inom ramen för KoPL uppgår till minst 540 mark enligt index 142 (år 1966) berättigar fortfarande till KoPL-pension. Gränsbeloppet är 6 692, 96 mark enligt index 1760 år 1996 (3 § 2 mom. KoPL). Av tabell 1 på sidan 5 framgår gränsbeloppets storlek under olika år sedan KoPL trädde i kraft.

Den intjänade pensionen beräknas på det sammanlagda beloppet av sådana årsinkomster justerat med index. Arbetstagares pensionsavgift dras av från årsinkomsterna innan pensionen beräknas. Detta sker för första gången år 1996.

Den ändrade 3 § KoPL lyder på följande sätt:

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare kan också få rehabilitering och beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61).

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens arbetsförtjänst av förvärvsarbete som avses i denna lag uppgår till minst 540 mark per kalenderår. Arbetsförtjänsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts. Beloppet justeras enligt förändringar i den allmänna löne- och prisnivån, så som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

En arbetstagare har dock rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §.

2.3

Ålderspension

Avvikande från KAPL beaktas KoPL-löner vid beräkning av ålderspension till slutet av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år.

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

Exempel 1

En skådespelare är född 3.5.1931 och fyller 65 år 3.5.1996. Under fem års tid har han som frilans fått en inkomst enligt KoPL som överstiger KoPL:s gränsbelopp. Ålderspensionen beräknas på basis av de årsinkomster som överstiger gränsbeloppet och som han har förtjänat före 31.5.1996 sedan KoPL trädde i kraft.

År	KoPL-löner mk/år	KoPL-löner mk/år ind. 1760
1986	20 000	30 214, 59
1989	3 000	--- under gränsbeloppet
1993	35 000	36 492, 89
1994	41 000	42 748, 34
1995	9 000	9 252, 34
1996	17 000	16 416, 90 x)
Sammanlagt		135 125, 54

x) Arbetstagares pensionsavgift har dragits av från lönerna för 1996 med koefficienten 0,0343 på följande sätt:

$$17\ 000 - (0,0343 \times 17\ 000) = 16\ 416,90$$

Ålderspensionen är 1,5 % av det sammanlagda beloppet av de indexjusterade lönerna åren 1986-1993 och 2,5 % av det sammanlagda beloppet av de indexjusterade lönerna åren 1994-1996.

1,5 % x	66 707, 48 =	1 000, 61 mk/år
2,5 % x	68 418, 06 =	1 710, 45 mk/år
Sammanlagt	135 125, 54	2 711, 06 mk/år

KoPL-ålderspensionen är 2 711, 06 mk/år och 225, 92 mk/månad fr.o.m. 1. 6. 1996.

2.4

Villkoret för rätt till återstående tid och lön för återstående tid

2.4.1

Pensionsgrundande tid och lön

Enligt KoPL utgjorde tidigare varje år under vilket inkomsterna uppgick till minst gränsbeloppet en pensionsgrundande period på ett år, 1.1-31.12. Bestämmelserna i KoPL följde KAPL i fråga om årsinkomsterna och APL i fråga om anställningstiden. Bl.a. i situationer med samtidigt förvärvsarbete ledde denna konstgjorda tid inte till skäligt resultat.

Hittills har rätten till återstående tid på basis av KoPL-löner bedömts enligt APL så att varje KoPL-kalenderår har betraktats såsom ett APL-arbetsförhållande. Arbetstagaren hade rätt till återstående tid, om arbetsoförmågan inträdde inom högst 360 dagar efter utgången av ett sådant kalenderår, då arbetstagarens KoPL-löner uppgick till minst 540 mark (ind.142 och 6 692, 96 mark enligt indexnivå 1760 år 1996) eller om lönerna under det år då arbetsoförmågan

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

inträdde uppgick till minst gränsbeloppet. Efterkarenstiden förlängdes av dagar då arbetstagaren varit arbetslös m.m.

KoPL hade också ett mindre gränsbelopp på 45 mk/månad (ind. 142) för det år då arbetsoförmågan inträdde. Detta har nu strukits.

Genom reformen har de tidigare 4 och 5 §§ KoPL upphävts. Sålunda anses KoPL-lönerna nu hänföra sig till den månad då de har betalats såsom i KAPL och inte utsträcka sig över hela kalenderåret som hittills.

Nu lyder 4 § KoPL så här:

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 5 § 1 mom., 2 mom. 1 och 3 punkten samt 4-6 mom., 5 c, 7, 7 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Begränsningsregel

Nu följer även begränsningsregeln KAPL (5 c § 1 mom. KAPL). I pensionen beaktas inte lönen i ett arbetsförhållande vid vars början han redan hade sjukdomen, om anställningen inte har börjat minst ett år innan arbetsoförmågan inträdde.

2.4.2

Rätt till återstående tid

Rätten till återstående tid på basis av KoPL-lönerna bedöms nu enligt samma villkor som i KAPL (7 § KAPL). Från 1.1.1996 har arbetstagaren rätt till återstående tid enligt KoPL, om hans inkomster för arbete som omfattas av KoPL uppgår till minst det gränsbelopp på 800 mark (ind. 100) som nämns i 7 § 1 mom. KAPL (14 080 mark enligt index 1760 år 1996) under 540 dagar före inträdet av den sjukdom som är orsak till arbetsoförmågan. Denna efterkarenstid på 540 dagar förlängs av bl.a. arbetslöshetsdagar. Gränsbeloppen under olika år framgår av tabellen på följande sida.

Väsentligt i ändringen är att man på KoPL nu tillämpar gränsbeloppet för KAPL och tidsperioden 1 ½ år (540 dagar). Dessutom skall gränsbeloppet ha förtjänats innan den sjukdom som är orsak till arbetsoförmågan inträdde, inte innan arbetsoförmågan inträdde.

Avsikten är inte att ändra de principer enligt vilka pensionen bildas, utan man bedömer från fall till fall när sjukdomen har funnits i den bemärkelse som avses i arbetspensionslagarna och sänkt inkomstnivån. Med sjukdomsbegreppet söker man den rätta inkomstnivån för att trygga även den återstående tiden. Pensionsfallet är inträdet av arbetsoförmågan.

På KoPL tillämpas dock inte det lägre gränsbeloppet på 200 mark (ind. 100) för återstående tid som enligt 7 § 1 mom. KAPL tillämpas på lantbruksföretagare (3 520 mk/år enligt indexnivån 1760 år 1996). Detta beror på att man i KoPL endast beaktar sådana år då inkomsterna har uppgått till minst gränsbeloppet 540 mark (ind. 142). Om rätten till återstående tid finns enligt LFöPL, måste KoPL-inkomsterna alltså uppgå till minst 540 mark (ind. 142) för att rätten till återstående tid skall finnas också enligt KoPL.

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

Rätten till återstående tid på basis av KoPL-inkomster upphävs av en anställning eller företagaverksamhet som pågått minst sex månader. Rätten till återstående tid enligt KoPL upphävs också av senare KAPL-inkomster som uppgår till det högre gränsbeloppet.

Tabell 1

År	Index- poängtal	Inkomstgräns enligt KoPL 540 mark	Övre gräns- belopp för KAPL
1986	1165	4 430,28	9 320
1987	1225	4 658,45	9 800
1988	1291	4 909,44	10 328
1989	1387	5 274,51	11 096
1990	1481	5 631,97	11 848
1991	1595	6 065,49	12 760
1992	1682	6 396,34	13 456
1993	1688	6 419,15	13 504
1994	1688	6 419,15	13 504
1995	1712	6 510,42	13 696
1996	1760	6 692,96	14 080

2.4.3

Beräkning av lön för återstående tid

Lönen för återstående tid beräknas enligt KAPL (7 a § KAPL). Den räknas på basis av inkomsterna under sådana kalenderår, då inkomsterna enligt KoPL uppgår till minst gränsbeloppet 800 mark.

Om arbetstagaren under ett sådant år också har haft ett APL-arbetsförhållande och rätt till återstående tid inte finns med stöd av någon annan lag, läggs lönen i APL-arbetsförhållandet det året till årsinkomsten enligt KoPL.

När det sammanlagda lönebeloppet under sådana KoPL-år divideras med antalet försäkringsår för beräkning av medellönen, räknas den tid som berättigar till arbetspensionstillägg bort från försäkringsåren.

På KoPL tillämpas också det stadgande i KAPL enligt vilket också en högre lön i ett APL-arbetsförhållande eller arbetsinkomst enligt LFöPL eller FöPL kan användas som lönen för återstående tid i KoPL-pension, om KoPL-lönerna har uppgått till minst gränsbeloppet (här 800 mk/år ind. 100) och så förhindrat att lönen för återstående tid har beräknats på de andra lönerna (7 b § 7 mom. KAPL). Pensionen är ändå en KoPL-pension.

Juridiska avdelningen
 Planerings- och rådgivningsavdelningen

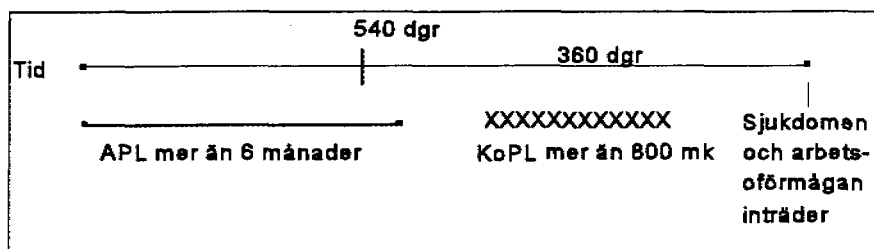
26.1.1996

Arbetstagaren får rätt till återstående tid på basis av samtidigt förvärvsarbete, om han samtidigt med ett APL-arbetsförhållande eller företagaverksamhet som pågått minst sex månader har haft KoPL-löner. Arbetstagaren får också rätt till återstående tid på basis av förvärvsarbete enligt KAPL som pågår samtidigt med arbete enligt KoPL, om inkomsterna enligt båda lagarna uppgår till det högre KAPL-gränsbeloppet under 540 dagar före inträdet av den sjukdom som leder till arbetsoförmåga.

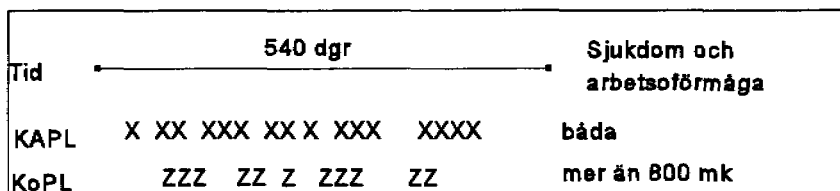
2.4.4

Exempel på beräkning av återstående tid

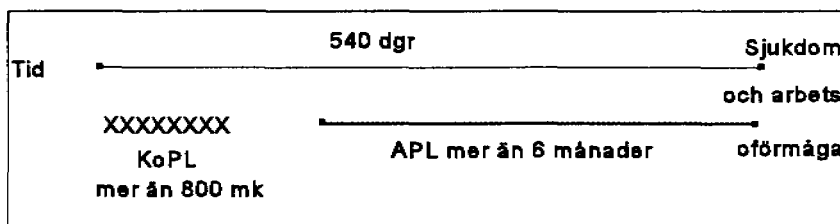
Exempel 2. Återstående tid endast enligt KoPL.

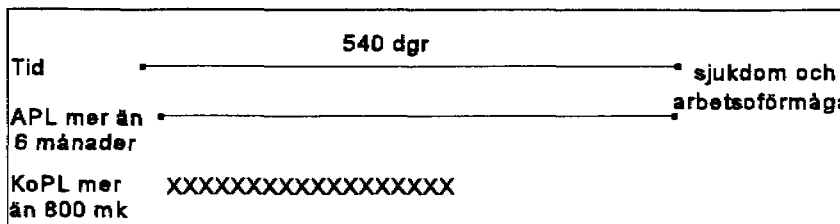
Exempel 3. Återstående tid enligt KAPL och KoPL, samtidigt förvärvsarbete.

Exempel 4. Återstående tid endast enligt APL, eftersom arbetstagaren efter KoPL-inkomsterna har haft ett APL-arbetsförhållande i sex månader.

Exempel 5. Återstående tid enligt både APL och KoPL.

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

Exempel 6. Beräkning av invalidpension

En musiker är född 10.6.1948. Arbetsoförmågan inträder 31.7.1996, då musikern är 48 år gammal. Hans inkomster enligt KoPL är följande:

År	Inkomster mk/år	Inkomster ind. 1760	Inkomst- månader
1986	50 000	75 536,48	12
1987	2 000	--	-- under gränsbeloppet
1988	150 000	204 492,64	12
1989	200 000	253 785,15	12
1990	215 000	255 503,04	12
1991	45 000	49 655,17	12
1992	170 000	177 883,47	12
1993	100 000	104 265,40	12
1994	175 000	182 464,46	12
1995	130 000	133 644,86	12
1996	80 000	77 256,00*	7
Sammanlagt		1 514 486,67	
1991 + APL-lön		64 000,00	
Sammanlagt		1 578 486,67	115

* Från inkomsterna 1996 dras av en andel på 3,43 % motsvarande arbetstagares pensionsavgift eller 2 744 mark. Inkomsten är alltså 77 256 mark.

År 1991 har musikern haft ett APL-arbetsförhållande i åtta månader. Pensionslönen är 8 000 mk/månad och fribrevspensionen 80,00 mk/månad. Lönen i APL-arbetsförhållandet är 8×8000 mk = 64 000 mark läggs till KoPL-inkomsterna år 1991 vid beräkningen av medellönen för återstående tid.

Den intjänade pensionen är $1,5 \% \times 1\,514\,486,66$ mk = 22 717,30 mk/år eller 1 893,11 mk/månad.

Arbetstagaren har rätt till lön för återstående tid. Han har 31.7.1996 insjuknat i den sjukdom som orsakat arbetsoförmågan och hans KoPL-inkomster uppgår till minst 14 080 mk under 540 dagar före sjukdomens inträde.

Den genomsnittliga lönen för återstående tid fås genom att dividera det sammanlagda inkomstbeloppet med intjäningstiden och räkna med 12 månader per kalenderår. Resultatet blir $1\,578\,486,67$ mk/115 månader = 13 725,97 mk/månad.

Den återstående tiden är 202 månader och hela lönesumman för den återstående tiden är sammanlagt 202 månader \times 13 725,97 mk = 2 772 645,94 mk. Koefficienten för åldern under 50 år är 1,5 %, för åldern 50-60 år 1,2 % och för åldern 60-65 år 0,8 %. Den återstående tidens andel av pensionen är

Juridiska avdelningen
Planerings- och rådgivningsavdelningen

26.1.1996

1,5 % x	301 971,34 =	4 529, 57 mk/år	
1,2 % x	1 647 116,40 =	19 765, 40 mk/år	
0,8 % x	823 558,20 =	6 588, 47 mk/år	
Sammanlagt	2 772 645, 94 =	30 883, 44 mk/år	d.v.s. 2 573, 62 mk/månad

Invalidpensionen är sammanlagt:

Den intjänade KoPL-pensionen	1 893, 11 mk/månad
Pension för återstående tid	2 573, 62 mk/månad
<u>APL-fribrevspension</u>	<u>80, 00 mk/månad</u>
Pensionen sammanlagt	4 546, 73 mk/månad

2.5

KoPL-inkomster vid samordning

Samordningsgrunden har inte ändrats i KoPL. Som samordningsgrund för KoPL används den högsta KoPL-årsinkomsten, som vid beräkning av samordningsgrunden divideras med tolv.

För att annat arbete vid samordningen skall betraktas som samtidigt med KoPL-arbetet, måste det pågå hela kalenderåret. De sammanlagda KoPL-lönerna under året måste uppgå till 540 mark (ind. 142 och 6 692, 96 mk ind. 1760). Under sådana år då samtidigt förvärvsarbete pågått används som lön för KoPL-arbetet medeltalet av de verkliga indexjusterade lönerna per månad. Ett belopp som motsvarar arbetstagarens andel av pensionsavgiften dras av från inkomsterna. Det sammanlagda beloppet av årets KoPL-löner divideras med tolv.

Om arbetstagaren har varit i samtidigt förvärvsarbete under flera år, räknas KoPL-lönerna under dessa år ihop och den genomsnittliga KoPL-månadslönen räknas på basis av summan av dessa. Den genomsnittliga månadsinkomsten läggs till pensionslönen för den samtida anställningen, som beaktas när samordningsgrunden beräknas.

3

IKRAFTTRÄDANDE

De ändrade beräkningsreglerna i KoPL tillämpas när pensionsfallet inträffar 1.1.1996 eller senare. På pensionsfall som inträffat före 1.1.1996 tillämpas de tidigare beräkningsreglerna.

Notera att det nya beräkningssättet gäller också inkomster från tiden före 1.1.1996. Ikraftträdandet sker alltså inte gradvis såsom i ändringen av pensionslön enligt APL.